

Kommenteret høringsnotat vedrørende KUU spørgsmål 1 til L 18

Kulturministeriet sendte den 15. oktober 2013 forslag til lov om ændring af lov om visse foranstaltninger imod tyveri fra det kgl. bibliotek (L 18) i høring hos Advokatrådet, Danske Advokater, Dommerforeningen, Institut for Menneskerettigheder og Retspolitisk Forening. Høringsfristen var den 22. oktober 2013. Høringsbrevet er vedlagt til orientering, jf. bilag 1.

Ved høringsfristens udløb var der modtaget 5 hørings svar, jf. bilag 2.

I det følgende redegøres for synspunkterne i de modtagne hørings svar.

Advokatrådet, Danske Advokater og Dommerforeningen har ikke bemærkninger til lovforslagets indhold.

Der er modtaget bemærkninger fra Retspolitisk Forening og Institut for Menneskerettigheder.

Overordnede bemærkninger til lovforslaget

Retspolitisk Forening støtter overordnet sigtet med lovforslaget.

Retspolitisk Forening stiller sig undrende over, at lovgivning er nødvendig.

Retspolitisk Forening går ikke ud fra, at sigtet og målet med lovforslaget vil være, at der ikke ved egen beslutning fremover kan stilles visitationskrav af andre institutioner, fx kommunale eller selvejende institutioner, fonde mv.

Institut for Menneskerettigheder vurderer, at lovforslaget opfylder kravene i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention men anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder:

1. at det sikres, at personale, som får beføjelser til at foretage visitation på kulturarvsinstitutioner, har det nødvendige kendskab til lovgivningens rammer for visitationen og er blevet oplært i at foretage visitation,
2. at konkrete regler for visitation og institutioner, som kan foretage visitation, nærmere reguleres i en bekendtgørelse,
3. at mulighederne for at klage over ulovlig visitation, angives i lovforslaget.

Kulturministeriets bemærkninger:

Kulturministeriet finder, at visitation bør hvile på en klar lovhjemmel.

Lovforslaget gælder statslige og statsanerkendte kulturarvsinstitutioner jf. den foreslåede lovtekst samt lovforslagets bemærkninger. Kulturarvsinstitutionen, der

ønsker visitationsadgangen, skal på eget initiativ anmode kulturministeren om, at loven skal finde anvendelse for den pågældende kulturarvsinstitution. Blandt statsanerkendte kulturarvsinstitutioner findes også kommunale og selvejende museer. Det er ikke sigtet med lovforslaget at regulere forhold ved institutioner, der ikke er omfattet af lovforslaget.

Vedrørende Institut for Menneskerettigheders anbefalinger:

1. Kulturministeriet vil sikre, at der i forskrifterne (indeholdende reglement for visitationen), som skal godkendes af Kulturministeriet, bliver fastlagt klare retningslinjer for det personale, som skal udføre visitationen, herunder at personalet skal have kendskab til lovgivningens rammer.
2. Kulturministeriet finder det ikke hensigtsmæssigt, at de institutioner, som kan foretage visitation, reguleres i en bekendtgørelse, da lovændringen skal sikre, at lovens anvendelsesområde hurtigt kan tilpasses et behov for en visitationsforanstaltning på en kulturarvsinstitution. Kulturministeriet træffer på baggrund af en anmodning fra en kulturarvsinstitution, der ønsker visitationsadgang, afgørelse om, hvorvidt den pågældende kulturarvsinstitution skal omfattes af loven. Det vil således gå imod lovforslagets formål med at skabe fleksibilitet, såfremt det skal reguleres i en bekendtgørelse. Offentligheden kan på Kulturministeriets hjemmeside få oplyst hvilke kulturarvsinstitutioner, som har visitationsadgang. Ligeledes er det Kulturministeriets vurdering, at det ikke er hensigtsmæssigt, at forskrifterne (indeholdende reglement for visitationen) reguleres i en bekendtgørelse. Det er med lovforslaget tiltænkt, at forskrifterne skal godkendes af Kulturministeriet samt underskrives af direktøren for den pågældende kulturarvsinstitution. Forskrifterne fastsætter reglerne for visitationen på den pågældende kulturarvsinstitution, og forskrifterne skal derfor afspejle den konkrete kulturarvsinstitutionens behov, hvorfor det ikke er formålstjenligt, hvis disse reguleres i en bekendtgørelse.
3. Kulturministeriet finder ikke, at en klagevejledning bør indskrives i lovforslaget, da den administrative klageadgang afhænger af den enkelte kulturarvsinstitutionens organisering. Ved en ulovlig visitation kan man i alle tilfælde anmelde den pågældende kulturarvsinstitution til politiet. Kulturministeriet skal i den forbindelse understrege, at kulturarvsinstitutionens adgang til at visitere er betinget af, at den pågældende institution overholder loven og forskrifterne herom.

Vedrørende tyverierne på Det Kongelige Bibliotek og Statens Arkiver

Retspolitisk Forening konstaterer, at den hidtidige lov fra 1978 alene har omhandlet Det Kongelige Bibliotek, hvilket dog ifølge presseomtale ikke har udelukket omfattende tyverier i årenes løb. Retspolitisk Forening påpeger, at det ikke fremgår af bemærkningerne, om der har været foretaget visse visitationer på Statens Arkiver ligesom tyveriernes ("svindets") omfang ikke fremgår.

Kulturministeriet bemærkninger:

Det Kongelige Bibliotek har oplyst, at biblioteket siden visitationens indførelse har været ramt af følgende hændelser:

- 1987: et tyveri af 2 bøger begået af en håndværker. Værkerne blev leveret tilbage til samlingen
- 1993: et tyveri begået af en rengøringsassistent. Tyveriet blev opklaret, værkerne fundet og tyven dømt
- 1995: indbrud hvor to genstande blev stjålet fra montre. Indbruddet er ikke opklaret
- 2001: tyveri af et antal kort skåret ud på læsesal. Tyveriet blev opklaret, og tyven dømt.

Siden 2001 er der ikke konstateret tyverier ved Det Kongelige Biblioteket. Det Kongelige Bibliotek har dermed ikke været udsat for "omfattende tyverier", siden visitationen og en række andre sikringsmæssige foranstaltninger blev indført i 1978. Det Kongelige biblioteket er af den opfattelse, at visitationsadgangen er et virksomt middel blandt flere midler til at forebygge tyverier fra samlingerne.

Kulturministeriet er ikke bekendt med, at Statens Arkiver har visiteret brugere.

Som opfølgning på tyverisagen sendte Statens Arkiver en redegørelse herom til Kulturministeriet. Eftersom redegørelsen er fortrolig vil Kulturministeriet ikke komme nærmere ind på sagen, men der var tale om to hyldemeter arkivalier, hvilket Kulturministeriet anser for tyveri af et stort omfang.

Hensynet til privatlivets fred

Retspolitisk Forening gør opmærksom på princippet om privatlivets fred og personlig integritet, som tilsiger, at overvågning og egentlig visitering mv. har undtagelsens karakter og kun finder sted, hvor der er dokumenteret behov for og nytte af det.

Retspolitisk Forening anbefaler, at for at undgå at lovgive i bemærkningerne og evt. udskridning, at følgende indskrives i selve lovteksten: at lokal skiltning skal finde sted, at visitationen angår tasker, pakker, og lignende samt overtøj samt at effekter efterladt i garderoben ikke visiteres.

Kulturministeriet bemærkninger:

Ved visse kulturarvsinstitutioner kan visitationen være et nødvendigt supplement til den generelle sikring, hvilket tyverisagen på Statens Arkiver bekræfter. Visitationen giver kulturarvsinstitutionen mulighed for at undersøge, om personer uretmæssigt fjerner arkivalier eller genstande fra læsesale og studierum. Det er med lovændringen tiltænkt, at visitationsadgangen alene udvides til de kulturarvsinstitutioner, hvor der vurderes at være et behov herfor. Hensynet til brugere af kulturarvsinstitutioner skal indgå i vurderingen af, om kulturarvsinstitutionen bør have adgang til at

visitere. Endvidere er visitationen begrænset til tasker, pakker og lignende samt overtøj og visitationen skal fremgå af skiltning. På den baggrund finder Kulturministeriet, at der i lovforslaget er taget højde for hensynet til privatlivets fred.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at visitationen er begrænset til tasker, pakker og lignende samt overtøj, og at det ved skiltning tydeligt skal fremgå, hvor visitationsområdet er etableret. Det fremgår ligeledes af lovforslagets § 1, at visitationen skal foretages efter forskrifter, der godkendes af kulturministeren. Af disse forskrifter skal det endvidere fremgå, at visitationen er begrænset til tasker, pakker og lignende samt overtøj, og at det ved skiltning tydeligt skal fremgå, hvor visitationsområdet er etableret. På den baggrund er det Kulturministeriets vurdering, at der ikke er risiko for udskridning.

Kulturministeriet finder det ikke hensigtsmæssigt, at det i lovforslaget indskrives, at effekter efterladt i garderoben ikke kan visiteres, da det jo afhænger af, hvor visitationsområdet er etableret i forhold til garderobens placering. Såfremt garderoben er placeret udenfor visitationsområdet, vil effekter efterladt i garderoben ikke blive underkastet visitation.